

Марат Закіров,

д-р політ. наук, доц., заввідділу,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Київ, Україна

СТРАТЕГІЧНІ КОМУНІКАЦІЇ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Здійснено аналіз явища стратегічних комунікацій як чинника сучасного історичного процесу. З'ясовано арсенал комунікаційних інструментів і методів, які використовуються провідними державами у процесі реалізації стратегічних комунікацій.

Визначено, що стратегічні комунікації посіли важливе місце у практиці провідних держав світу, привернули увагу громадянського суспільства й активно досліджуються представниками різних галузей науки. Встановлено, що стратегічні комунікації передусім передбачають фахово організоване просування державою в національному і закордонному інформаційному просторі цінностей, інтересів і цілей шляхом узгоджених і планомірних дій усіх суб'єктів соціально-політичного процесу, а також створення ефективної системи запобігання і протидії деструктивним інформаційним впливам.

Ключові слова: стратегічні комунікації, інформаційне протиборство, інформаційний обмін, Інтернет, соціальні мережі.

Комунікація як необхідна складова життя соціуму і держави існувала завжди. З розвитком цивілізації лише змінювалися її форми, розвивалися засоби обміну інформацією, зростали кількісні та якісні характеристики процесів, що у підсумку сприяло поступовому розширенню впливу комунікації на соціально-політичне і культурне життя людей. Із часом цей вплив перетнув спочатку регіональні межі, а згодом набув глобального характеру.

Сучасний стан розвитку інформаційних систем суттєво актуалізує проблему вивчення особливостей комунікацій, потребує детального дослідження усього арсеналу комунікаційних методів та інструментів, аналізу механізмів комунікаційного впливу на життєдіяльність окремих соціумів, держав і світової спільноти в цілому. Відображенням теоретичної цінності та актуальності вивчення окресленої проблеми є значний обсяг різнопланових досліджень і зростаючий інтерес до неї з боку вітчизняних і зарубіжних дослідників.

Зокрема, питання активного розвитку можливостей протиборства в інформаційному просторі в епоху інформаційного суспільства висвітлює у своїх матеріалах Т. Попова [1]. Аналіз еволюції комунікаційних моделей, на основі яких розробляються комунікаційні стратегії, і дослідження специфіки стратегічних комунікацій по відношенню до традиційних форм комунікаційної діяльності проводить С. Богданов [2]. У роботі С. Зинов'єва висвітлюється процес створення інструментів стратегічної комунікації Європейського Союзу та виокремлюються стратегічні напрями, на яких ці інструменти задіяні [3]. Проблеми інтеграції інформаційних систем різних держав у єдину загальносвітову інформаційну сферу, формування єдиного інформаційного простору і створення глобальних інформаційно-комунікаційних мереж у контексті революції у міжнародних відносинах досліджує К. Виноградова [4]. Можливості використання різноманітних інструментів «м'якої» сили в інформаційному протиборстві з метою впливу на певну аудиторію висвітлює Г. Почепцов [5]. Окремі аспекти сучасної динаміки інформаційної комунікації і мережевих інформаційних технологій аналізують А. Єліна, С. Соловйов, О. Валітова, які зосередили увагу на можливих ризиках розширеного використання сучасних засобів інформаційного обміну з метою деструктивного впливу на свідомість людей.

Разом з тим слід зауважити, що попри чималу зацікавленість з боку науковців, вивчення стратегічних комунікацій залишається одним із найбільш перспективних напрямів наукового пошуку в інформаційній сфері. З огляду на відносно недавню історію цілеспрямованих досліджень зазначеної проблеми потребує подальшого теоретичного осмислення саме явище стратегічних комунікацій як чинника сучасного історичного процесу. Необхідно з'ясувати, який арсенал комунікаційних інструментів і методів використовується провідними державами у процесі реалізації стратегічних комунікацій.

Як ми вже зазначали вище, комунікації як явище мають дуже тривалу історію. Інформаційний обмін є необхідною й обов'язковою умовою функціонування будь-яких біологічних спільнот. Тобто, у кожному конкретному випадку мова йде не про наявність комунікації як такої, а про її характеристики. При цьому слід мати на увазі, що разом з еволюцією спільноти та відповідним ускладненням і розширенням внутрішніх зв'язків відбуваються якісні й кількісні зміни в інформаційних обмінах між окремими членами та групами. Оскільки детальний розгляд процесу еволюції комунікаційних процесів є предметом спеціалізованих досліджень, ми наводимо лише схематичний варіант

опису цього тривалого і багатогранного процесу. Підкреслимо лише те, що безпосередньо має значення для досліджуваної нами проблеми.

Так, по мірі свого соціально-політичного розвитку людство постійно вдосконалювало засоби збереження і передачі інформації, розширювало інструментарій і методи інформаційного впливу, що не лише забезпечували стабільність всередині суспільства, а й із давніх часів використовувалися у міжнародній політиці. Зокрема, як зазначає українська дослідниця С. Закірова, справжнім фундатором теорії використання інформаційних стратегій у минулому можна вважати давньокитайського філософа Сунь Цзи (VI–V ст. до н. е.). У своєму трактаті «Мистецтво війни» він підкреслював, що одержати сто перемог у ста боях – це не вершина перемоги. На його думку, справжня вершина перемоги – це підкорити армію ворога, не вступаючи у війну. Сунь Цзи сформулював ряд положень, які у сучасній науці отримали назву стратагем. Сьогодні визначені стародавнім філософом тридцять шість стратагем залишаються важливою основою загального військового мистецтва. Причому частина з них прямо призначена для підризу морально-психологічних якостей війська супротивника, організації інформаційної роботи серед населення задля перемоги [6, с. 23].

Як бачимо, навіть у стародавньому світі, в умовах незрівнянно меншого рівня розвитку інформаційних обмінів, комунікації вже активно використовувалися для вирішення стратегічних завдань. Отже, комунікації здавна були складовою частиною стратегії, як державної, так і корпоративної. Однак останнім часом їхня роль суттєво змінилася. Як зауважує С. Богданов, традиційно вони посідали периферійне положення і, як правило, були спрямовані лише на забезпечення реакції у відповідь на ту чи іншу подію. З цієї точки зору комунікації мали тільки підтримувати методи і механізми прийняття рішень, інформувати про сенс намірів і рішень, рекламувати успіхи або пояснювати провали в діяльності органів державної влади чи комерційних компаній.

Нині все більш очевидною стає потреба розробки єдиної комунікаційної стратегії, що включає в себе весь арсенал комунікаційних методів та інструментів, спрямованих на досягнення стратегічних цілей держави на міжнародній арені. Стратегічний підхід до комунікацій передбачає вихід за межі традиційного набору таких категорій як «цільові аудиторії», «повідомлення» й «інформаційні продукти» і перехід до впливу на соціально-психологічні структури суспільства, а також на фундаментальні процеси, що лежать в основі проблем безпеки держави і забезпечення її національних інтересів [2].

Таким чином, сучасні підходи до вироблення стратегії державної політики, як усередині держави, так і на міжнародній арені, передбачають застосування поряд із традиційними методами політичного, економічного чи військового впливу новітніх методів боротьби за уми і почуття людей, що здатне принести більшої користі за значно менших матеріальних затрат. Сьогодні інформаційно-комунікативні технології все активніше використовуються для просування геополітичних інтересів. Зокрема, виникнення явища «ненасильницької» зміни політичного режиму безпосередньо пов'язане із використанням саме інформаційних впливів, у тому числі й за допомогою соціальних мереж, які разом з іншими технологічними досягненнями інформаційного суспільства та новітніми засобами комунікації здатні стати міцним засобом культурно-ідеологічної експансії, що створить передумови для соціальної і політичної дестабілізації не лише локального чи регіонального, а й національного масштабу, і викликати розкол цивілізаційних підвалин держави [7, с. 11].

Причому варто підкреслити, що мова йде не про далеке чи недалеке майбутнє. Глобальна інформаційно-комунікативна система – вже не лише реальність як надбання технологічного генія людства, а й інструмент активної дії державних і недержавних суб'єктів різноманітних, і головне – політичних, процесів, що відбуваються у світі в режимі реального часу.

За таких умов поняття суверенітету, збереження традиційних цінностей, захист культурного і соціально-політичного простору держави набувають нового змісту і потребують комплексного, стратегічного підходу, який передбачатиме протидію деідеологізації і маргіналізації свідомості внаслідок трансформації раціональної свідомості суспільства в ірраціональну.

Цілком справедливим з цього приводу є висновок Т. Попової про те, що симетрично реагувати на такі загрози лише у форматі власних інформаційних операцій щодо противника – це свідомо програшний шлях. У світі давно дійшли розуміння, що успіх інформаційних дій можливий в результаті інтегрованої, скоординованої, активної співпраці для об'єднання і використання всіх можливостей і засобів держави (безумовно, за активної участі громадянського суспільства) щодо дій в інформаційному просторі. У західних країнах цей напрям активно розвивається під назвою «стратегічні комунікації» [1].

Тут слід зауважити, що, незважаючи на той факт, що протягом останніх років наша країна опинилася, так би мовити, на вістрі глобального протистояння, інформаційна проблематика саме у контексті стратегічних комунікацій і у науковому, і у суспільному вітчизняному дискурсі

актуалізувалася відносно недавно. Особливо виразною стає різниця у підходах порівняно з нашими західними партнерами.

Зокрема, у Сполучених Штатах Америки концепція стратегічних комунікацій розробляється не тільки вченими та експертами. Підходи до визначення стратегічних комунікацій сформульовані також у робочих документах державних відомств. Міністерство оборони США дало наступне визначення стратегічних комунікацій: «... цілеспрямовані зусилля уряду США, спрямовані на розуміння і залучення цільових аудиторій, з метою створення, посилення, збереження умов, сприятливих для просування інтересів, політичного курсу, цілей уряду США за допомогою використання скоординованих програм, планів, завдань, повідомлень, синхронізованих із дією всіх інструментів національної сили» [2]. На нашу думку, цілком доречним було б використання вже набутого досвіду, оскільки саме такий всеохоплюючий і комплексний підхід здатний забезпечити адекватну відповідь сучасним викликам, що постають перед нашою країною у сфері захисту обраного українським народом вектора цивілізаційного розвитку.

Поряд із використанням державними установами вже напрацьованого практичного досвіду важливу роль у розробці теоретичних підвалин ефективного застосування стратегічних комунікацій відіграють науковці. На початку ХХІ ст. стратегічні комунікації стали об'єктом активного вивчення у Великобританії. На сьогоднішній день стратегічні комунікації перебувають на стадії активної розробки і впровадження їх у військові органи країни. Зокрема, згідно з національною доктриною, опублікованою ще в 2011 р. Міністерством оборони Великобританії, стратегічні комунікації мали працювати на просування національних інтересів шляхом використання всіх видів оборони для впливу на поведінку цільових аудиторій. Як зазначає К. Виноградова, стратегічні комунікації також активно вивчаються і розробляються в країнах ЄС, Китаї, Росії та країнах Латинської Америки [4].

Слід зауважити, що значення стратегічних комунікацій суттєво зростає у зв'язку з глобалізацією, яка стирає не тільки економічні й культурні кордони між країнами, а й відкриває шлях для деструктивних сил, що отримують широкі можливості для поширення своїх ідей, зокрема за допомогою глобальної мережі Інтернет, до якої останнім часом значний інтерес виявляють ідеологи тероризму та екстремізму. Одним із прикладів подібної діяльності за останні роки може слугувати функціонування терористичного угруповання «Ісламська Держава Іраку і Леванту» (ІДІЛ).

За даними, які наводить О. Валітова, саме вміле володіння ІДІЛ PR-технологіями й Інтернетом сприяло швидкому зростанню популярності організації, поширенню пропагованих її ідеологами світоглядних концепцій і вербуванню прихильників по всьому світу. За наведеною дослідницею статистикою, 84% тих, хто прийшов до лав угруповання, зробили це завдяки мережі Інтернет; 47% були зацікавлені матеріалами (відео і текст), розміщеними онлайн; 41% користувачів мережі присягнули ІДІЛ онлайн; 19% використовували онлайн-інструкції з підготовки теракту. Особливу небезпеку становить той факт, що в переважній більшості випадків пропаганда і вербування здійснювалися через популярні соціальні мережі: Facebook, Twitter, Youtube та інші [8, с. 77].

Як бачимо, один із основних законів діалектики – закон єдності і боротьби протилежностей, згідно з яким будь-яке явище має дві сторони, і в наведеному прикладі знаходить своє підтвердження. Спочатку створені з гуманістичною, прогресивною метою інструменти досить швидко і, на жаль, доволі ефективно перетворюються на знаряддя руйнування і насильства. Водночас зауважимо, що світова проблема тероризму виникла не разом з ІДІЛ, і тому різноманітні структури протидії екстремізму формувалися задовго до появи зазначеної організації.

Так, вже на початку ХХІ ст. створюються спеціалізовані наукові центри для вивчення можливостей стратегічних комунікацій у вирішенні військових конфліктів і запобіганні терористичним актам. Однією з таких організацій є Центр по боротьбі з тероризмом в Анкарі, організований у 2005 р. з метою підтримки НАТО щодо проблем захисту від тероризму. Центр проводить численні конгреси, семінари, курси з метою надання теоретичних і практичних знань та поширення інформації про тероризм для експертів і аналітиків НАТО. Ще однією науковою організацією, яка займається проблемами соціальних комунікацій, є Консорціум із соціальних комунікацій в університеті Арізони. Він об'єднує роботу провідних учених, викладачів і громадськості в дискусії про підвищення ролі комунікації в боротьбі з тероризмом для національної безпеки і в громадській дипломатії [4].

В останні роки не менш важливим напрямом стратегічних комунікацій у світі стає інформаційне протистояння Росії з Європейським Союзом і США. У практичній площині воно реалізується у формі інформаційної взаємодії, яка передбачає точкове донесення міжнародної позиції держави до специфічних груп і контрпропаганду у відповідь на виступи опонентів [9].

Як зазначає С. Зинов'єв, у цій боротьбі ЄС головним чином копіював дії США. Варто було Конгресу США затвердити законопроект, який

наказував активізувати боротьбу з іноземною пропагандою, як невідомі Європейський Союз прийняв аналогічний проект – затвердив резолюцію щодо протидії пропаганді третіх країн. Крім того, в березні 2015 р. за аналогією з натовським центром стратегічних комунікацій (StratCom CoE) була створена «Оперативна група зі стратегічних комунікацій на Сході (East StratCom Task Force)». Ця організація має власний сайт і покликана вирішувати такі завдання: ефективна комунікація та просування політики ЄС щодо Східного партнерства; зміцнення медійного простору в країнах Східного партнерства, сприяння свободі ЗМІ та їх зміцненню; удосконалення механізмів, що дозволяють передбачати, давати оцінку і реагувати на інформацію [3].

Справді, East StratCom займалася створенням матеріалів, які роз'яснюють політику ЄС у колишніх радянських республіках Закавказзя, а також Білорусі, Молдові й Україні, але основна робота групи все ж пов'язана з протидією російській пропаганді, спрямованій на Захід. East StratCom щотижня випускає бюлетені «Огляд дезінформації» і «Дайджест дезінформації». В огляді представлені яскраві приклади репортажів і заміток з російських провладних ЗМІ, у дайджесті – аналіз інформаційної картини. Крім того, фахівці групи запустили російськомовний сайт відомства EEAS з новинами та офіційними коментарями Єврокомісії як «позитивний» приклад боротьби з пропагандою. Оперативна група співпрацює з понад 400 експертами, а також журналістами, які допомагають з моніторингом російськомовної преси [10]. Ліва частина зусиль зазначеної групи спрямовується на забезпечення ефективного інформаційного супроводу й обстоювання позицій ЄС з питань, пов'язаних із анексією Криму, протистоянням на Сході України, проблемами навколо Придністров'я, Абхазії, Південної Осетії.

Не менш важливим напрямом інформаційної діяльності країн ЄС, на якому активно використовується саме формат стратегічних комунікацій, є країни Арабського світу. Передусім це пов'язано зі значним зростанням числа біженців, які не лише ускладнюють соціально-економічну і політичну ситуацію в країнах, що приймають біженців, а й сприяють активізації екстремістських груп. Крім того, активна пропагандистська діяльність організацій ІДІЛ, Боко Харам та інших значною мірою була спрямована саме на європейські країни і призвела до терористичних актів у Парижі й Брюсселі.

Саме у рамках реалізації країнами ЄС стратегічної комунікації була розроблена Програма південно-сусідський регіон 2014–2020, бюджет

якої становить близько 9,2 мільярда євро. Кошти спрямовуються на розвиток медіа-співпраці, громадянського суспільства, молодіжних обмінів, програм міжкультурного діалогу. Крім того, європейці виділили Сирії 8 мільярдів євро для відновлення інфраструктури країни. Поряд із цим, для вирішення феномену радикалізації арабського світу була створена міжвідомча група Arab StratCom Task Force. Ця група працює над розвитком діалогу і поваги між європейською і арабською спільнотами, бере участь у проведенні інформаційно-пропагандистських заходів і програм з надання підтримки журналістам та блогерам. Діяльність групи Task Force доповнює ряд інших програм, таких як MENA «Посилення стійкості спільноти до радикалізації і вербування». Як засіб контрпропаганди ісламізації Європейський Союз також планує використовувати міжконфесійний діалог [3].

Отже, стратегічні комунікації посіли важливе місце у практиці провідних держав світу, привернули увагу громадянського суспільства і активно досліджуються представниками різних галузей науки. Складність явища, залучення до його практичного застосування і теоретичного осмислення широких верств фахівців технічного, гуманітарного і військового спрямування зумовлює різноманітність підходів до визначення сутності стратегічних комунікацій, інструментарію і методів практичної реалізації. Водночас проведений аналіз свідчить, що в першу чергу стратегічні комунікації мають на меті фахово організоване просування державою у національному і закордонному інформаційному просторі цінностей, інтересів і цілей шляхом узгоджених і планомірних дій усіх суб'єктів соціально-політичного процесу, а також створення ефективної системи запобігання та протидії деструктивним інформаційним впливам. Розробкою теоретичних підвалин стратегічних комунікацій займаються спеціалізовані наукові центри, а для практичної реалізації створюються різноманітні державні установи і міждержавні оперативні групи, які розробляють і реалізують програми впливу на соціально-психологічні структури суспільства, вирішують завдання комунікації, сприяння свободі ЗМІ, розвитку діалогу і дотримання поваги між спільнотами, розробки інформаційно-пропагандистських заходів і програм з надання підтримки журналістам та блогерам. Уже накопичений чималий досвід розвитку стратегічних комунікацій потребує подальшого наукового осмислення, що, у свою чергу, слугуватиме основою формування вітчизняних теоретичних підходів і створенню ефективної системи практичної реалізації стратегічних комунікацій в Україні.

Список використаних джерел

1. *Попова Т.* Почему мы говорим о стратегических коммуникациях? [Электронный ресурс] / Т. Попова. – Режим доступа: <https://censor.net.ua/blogs/1104748/> (дата обращения: 05.05.2019). – Загл. с экрана.
2. *Богданов С. В.* Стратегические коммуникации: концептуальные подходы и модели для государственного управления [Электронный ресурс] / С. В. Богданов // Государственное управление. Электронный вестник. – 2017. – Вып. № 61. – Режим доступа: <https://cyberleninka.ru/article/n/strategicheskie-kommunikatsii-kontseptualnye-podhody-i-modeli-dlya-gosudarstvennogo-upravleniya> (дата обращения: 05.05.2019). – Загл. с экрана.
3. *Зиновьев С. Н.* «Стратегические коммуникации» в практике публичной дипломатии Европейского Союза [Электронный ресурс] / С. Н. Зиновьев // Молодой ученый. – 2017. – № 21. – С. 375–377. – Режим доступа: <https://moluch.ru/archive/155/43685/>. – Загл. с экрана.
4. *Виноградова Е.* Роль стратегической коммуникации в международных отношениях [Электронный ресурс] / Е. Виноградова // Международная жизнь. – Режим доступа: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1085> (дата обращения: 05.05.2019). – Загл. с экрана.
5. *Почепцов Г.* Стратегические коммуникации в условиях информационного противоборства [Электронный ресурс] / Г. Почепцов. – Режим доступа: https://ms.detector.media/trends/1411978127/strategicheskie_kommunikatsii_v_usloviyakh_informatsionnogo_protivoborstva/ (дата обращения: 05.05.2019). – Загл. с экрана.
6. *Закірова С.* Полемологічні виміри інформаційних стратегій минулого / С. Закірова // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2018. – Вип. 49. – С. 17–28.
7. *Закіров М.* Сучасні інформаційно-комунікативні технології як фактор еволюції соціально-політичних відносин / М. Закіров. – Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. – Київ, 2017. – Вип. 46. – С. 7–20.
8. *Валитова Е.* Основные риски виртуальных социальных коммуникаций: угроза распространения идеологии ИГИЛ [Электронный ресурс] / Е. Валитова // Стратегические коммуникации в современном мире : сб. материалов. – 2018. – С. 77–80. – Режим доступа: https://www.sgu.ru/sites/default/files/textdocsfiles/2018/09/04/strategicheskie_kommunikatsii_2018.pdf (дата обращения: 05.05.2019). – Загл. с экрана.
9. *Цветкова Н.* Публичная дипломатия США от «мягкой силы» к «диалоговой пропаганде» [Электронный ресурс] / Н. Цветкова // Международные процессы. – 2015. – Режим доступа: <http://intertrends.ru/system/>

Doc/ArticlePdf/1248/A7 xHW3 zLY9.pdf (дата обращения: 05.05.2019). – Загл. с экрана.

10. Макаренко Г. Лекарство от пропаганды: как Европа будет противостоять российским СМИ [Электронный ресурс] / Г. Макаренко. – Режим доступа: <https://www.rbc.ru/politics/12/10/2016/57fe258f9a79476b5722edd9> (дата обращения: 05.05.2019). – Загл. с экрана.

References

1. Popova, T. (2017). Pochemu my govorim o strategicheskikh kommunikatsiiah? [Why are we talking about strategic communications?]. Retrieved from <https://censor.net.ua/blogs/1104748/> [in Russian].

2. Bogdanov, S. V. (2017). Strategicheskie kommunikatsii: kontseptualnyie podhody i modeli dlia gosudarstvennogo upravleniia. [Strategic Communications: Conceptual Approaches and Models for Public Administration]. *Gosudarstvennoie upravleniie – E-journal. Public Administration*, issue 61. Retrieved from <https://cyberleninka.ru/article/n/strategicheskie-kommunikatsii-kontseptualnyie-podhody-i-modeli-dlya-gosudarstvennogo-upravleniya> [in Russian].

3. Zinovev, S. N. (2017). «Strategicheskie kommunikatsii» v praktike publichnoi diplomatii Yevropeiskogo Soiuza [«Strategic Communications» in the practice of public diplomacy of the European Union.]. *Molodoi uchenyi – Young Scientist*, issue 21, pp. 375–377. Retrieved from <https://moluch.ru/archive/155/43685/> [in Russian].

4. Vinogradova, E. (2014). Rol strategicheskoi kommunikatsii v mezhdunarodnykh otnosheniiah [The role of strategic communication in international relations]. *Mezhdunarodnaia zhizn – International Life*. Retrieved from <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1085> [in Russian].

5. Pocheptsov, G. (2015). Strategicheskie kommunikatsii v usloviiah informatsionnogo protivoborstva [Strategic communications in the context of information confrontation]. Retrieved from https://ms.detector.media/trends/1411978127/strategicheskie_kommunikatsii_v_usloviyakh_informatsionnogo_protivoborstva/ [in Russian].

6. Zakirova, S. (2018). Polemologichni vymiry informatsiinykh stratehii mynuloho [Polymological Measurements of Information Strategies of the Past]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V.I. Vernadskoho – Transactions of V.I. Vernadsky National Library of Ukraine*, issue 49, pp. 17–28. Kyiv [in Ukrainian].

7. Zakirov, M. (2017). Suchasni informatsiino-komunikatyvni tekhnolohii yak faktor evoliutsii sotsialno-politychnykh vidnosyn [Modern Information and Communication Technologies as a Factor of Sociopolitical Relations Evolution]. *Naukovi*

pratsi Natsionalnoi biblioteki Ukrainy imeni V.I. Vernadskoho – Transactions of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine, issue 46, pp. 7–20. Kyiv [in Ukrainian].

8. Valitova, E. (2018). Osnovnye riski virtualnykh sotsialnykh kommunikatsii: ugroza rasprostraneniia ideologii IGIL [The main risks of virtual social communication: the threat of the dissemination of the ideology of the ISIL]. *Strategicheskie kommunikatsii v sovremennom mire : sbornik materialov – Strategic communications in the modern world: collection of materials*. Retrieved from https://www.sgu.ru/sites/default/files/textdocsfiles/2018/09/04/strategicheskie_kommunikacii_2018.pdf [in Russian].

9. Tsvetkova, N. (2015). Publichnaia diplomatiia SShA ot «miagkoi sily» k «dialogovoi propagande» [New Forms and Elements of US Public Diplomacy from Soft Power to Dialogue Propaganda]. *Mezhdunarodnyie protsessy – International Trends*. Retrieved from <http://intertrends.ru/system/Doc/ArticlePdf/1248/A7 xHW3 zLY9.pdf> [in Russian].

10. Makarenko, G. (2016). Lekarstvo ot propagandy: kak Yevropa budet protivostoiat rossiiskim SMI [Medication from propaganda: how Europe will resist the Russian media]. Retrieved from <https://www.rbc.ru/politics/12/10/2016/57fe258f9a79476b5722edd9> [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 14.05.2019.

Marat Zakirov,

Dr. Sci. (Political), Associate Professor, Head of Department,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

Kyiv, Ukraine

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4897-4325>

Strategic Communications in the Modern World

The analysis of the phenomenon of strategic communications as a factor of the modern historical process is carried out. The arsenal of communication tools and methods used by leading states to implement strategic communications has been clarified. It was determined that strategic communications have gained an important place in the practice of the leading states of the world, attracted the attention of civil society and are actively explored by representatives of various branches of science. It is established that, first of all, strategic communications are aimed at professionally organized promotion by the state in the national and foreign information space of values, interests and goals by coordinated and systematic actions of all subjects of the socio-political process. Strategic communications as well contribute to the creation of an effective system of warning and countering destructive information influences.

Keywords: strategic communications, informational confrontation, information exchange, Internet, social networks.